

Gerd Lindqvist/Kenth Häggblom
Tel. 018-25490

Utbildning 2008:2
29.5.2008

Lärare 2008

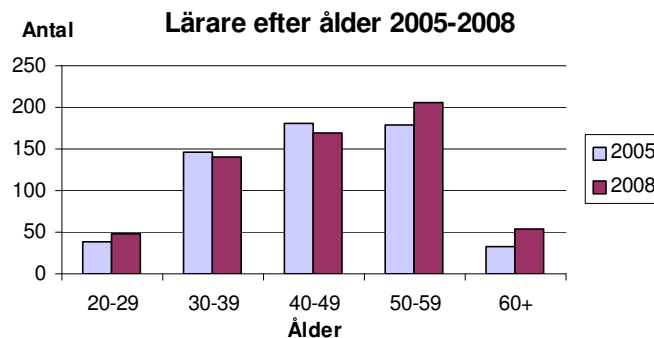
Totalt arbetar 617 lärare inom den åländska utbildningen vårterminen 2008. Nästan två tredjedelar av dem, eller 392 personer, återfinns inom grundskolan, varav 121 är klasslärare. Gymnasialstadiet (inklusive Ålands folkhögskola) har 169 lärare och Högskolan på Åland 37 stycken. Inom den övriga utbildningen (Ålands musikinstitut och Medborgarinstitutet) jobbar sammanlagt 19 heltidsanställda lärare och rektorer. Totalt sett är nästan två tredjedelar av lärarna kvinnor. Kvinnomajoriteten är störst i grundskolan med 75 procent kvinnor. Inom gymnasialstadiet och den övriga utbildningen är könsfördelningen ganska jämn, medan över 60 procent av Högskolans lärare är män.

Tabell 1. Lärare efter utbildningsnivå, kön och medelålder 2008

Kön	Totalt	Grundskolan	Gymnasialstadiet	Högskolan	Övrig utbildn.
Totalt	617	392	169	37	19
Kvinnor	399	295	79	14	11
Män	218	97	90	23	8
Medelålder	45,6	44,3	47,7	49,3	47,1

Not: I kategorin Gymnasialstadiet ingår även uppgifter för Ålands folkhögskola. Övrig utbildning omfattar rektorer och heltidsanställda lärare vid Medborgarinstitutet och Ålands musikinstitut.

Grundskolan har de yngsta lärarna, med en medelålder på drygt 44 år. Den äldsta lärarkåren har Högskolan med en genomsnittsålder över 49 år. Diagrammet nedan visar åldersfördelningen i hela lärarkåren år 2005 och 2008. Trots att antalet yngre lärare, 20–29-åringar, har ökat något sedan 2005 så har tyngdpunkten förflyttats mot åldersklasserna över 50 år. År 2005 var 37 procent av lärarna äldre än 50 år, medan motsvarande siffra för 2008 är 42 procent.

I grundskolan har andelen behöriga lärare ökat från 77 procent 2005 till 86 procent 2008, medan lärarnas behörighetsgrad inom gymnasialstadiet är 70 procent och ligger på samma nivå som 2005.

Beskrivning av statistiken

Detta meddelande innehåller statistik om den åländska lärarkåren 2008. Syftet är att ge en samlad och utförlig bild av lärarkårens storlek och sammansättning. En mängd variabler behandlas alltifrån ålder, kön och uppgift till anställningsförhållande, undervisningsämnen och behörighet. Mera förklaringar om respektive faktor ges i anslutning till resultatredovisningen. Uppgifterna samlades in i mars 2008 och gäller således situationen på vårterminen 2008. Vissa jämförelser görs också med läraryrket år 2005. De kategorier som omfattas av statistiken är alla rektorer och lärare i grundskolan, på gymnasialstadiet och Högskolan på Åland samt de heltidsanställda lärarna och rektorerna i den övriga utbildningen, vilken här omfattar Ålands musikinstitut och Medborgarinstitutet. Ålands folkhögskola redovisas tillsammans med gymnasialstadiet i detta meddelande. Också elev- och studerandeassistenterna ingår i statistiken.

Statistiken omfattar de lärare som är i tjänst. De tjänstlediga lärarna ingår dock i vissa tabeller som visar lärare efter anställningsförhållande. I vissa fall arbetar en lärare i flera olika skolor och också på olika stadier och nivåer i utbildningssystemet. När det gäller summerade uppgifter har läraren då i statistiken förts till den kategori där det huvudsakliga arbetet utförs. När det gäller redovisningen för enskilda skolor kan en lärare dock i vissa fall finnas med i två olika skolor för att ge en mera rättvisande bild av de enskilda skolornas lärarkårer.

Uppgifterna har samlats in från skolorna och skoldistriktet. ÅSUB riktar ett tack till alla som bidragit med uppgifter och kommentarer.

I text och tabeller presenteras skolornas namn oftast i förkortad form. De fullständiga namnen på gymnasialstadiets skolor framgår i tabell 15.

Lärarstatistik publicerades senast för år 2005 och kommer fortsättningsvis att utges vart tredje år. Lärarstatistiken ges ut i ÅSUBs serie Statistikmeddelanden, Utbildning. Övrig statistik som publiceras i denna serie är årliga meddelanden om utbildningen på grundskolenivå, studerande över grundskolenivå på Åland samt examina avlagda vid de åländska läroinrättningarna på gymnasialstadiet och Högskolan på Åland. ÅSUB har också publicerat en prognos om det framtida elevunderlaget på Åland samt en utredning över det framtida behovet av utbildning på Åland. All utbildningsstatistik är tillgänglig på ÅSUBs hemsida (www.asub.ax) i form av publikationer, databaser och exceltabeller.

Några definitioner och förklaringar:

- Exakt 0 enheter
- . Uppgift ologisk, kan ej förekomma

Grundskolan

Grundskolelärares antal har ökat något sedan 2005, från 379 till 392 personer. *Tabell 2* visar hur lärarna fördelar sig på de 25 olika grundskolorna. Lärarkårerna varierar i storlek från 72 personer i Kyrkby högstadieskola, där nästan en tredjedel utgörs av träningsundervisningens lärare och elevassistenter, till 3 personer i Lappo. I alla skolor utom några enstaka mindre utgör kvinnorna en stor majoritet av lärarna. Dock har könsfördelningen utjämnats sedan 2005 eftersom antalet kvinnliga lärare har minskat samtidigt som de manliga lärarna har blivit fler. Man bör beakta att tabellen inte visar årsverken utan antalet enskilda lärare anställda vid skolan. Eftersom en del av lärarna är timlärare och anställda på deltid, blir bilden av varje skolas "lärarkapacitet" inte helt jämförbar. I lärarstatistiken ingår också elevassistenterna.

Tabell 2. Lärare i grundskolan efter skola och kön 2008

Skola	Totalt		Kvinnor		Män	
	2005	2008	2005	2008	2005	2008
Totalt	379	392	300	295	79	97
Brändö	12	9	10	7	2	2
Eckerö	7	7	7	7	-	-
Emkarby	4	.	2	.	2	.
Föglö	14	14	10	9	4	5
Geta	5	4	4	3	1	1
Godby högstadieskola	32	33	24	24	8	9
Kyrkby högstadieskola varav träningsundervisning (str)	74	72	60	52	14	20
Kumlinge	23	22	21	20	2	2
Kumlinge	8	9	7	4	1	5
Källbo (Godby) ¹⁾	9	17	8	14	1	3
Kökar	8	9	5	6	3	3
Lappo	3	3	1	-	2	3
Lemland	12	14	9	12	3	2
Lumparland	4	5	3	3	1	2
Näfsby	10	12	8	9	2	3
Pålsböle	9	6	8	6	1	-
Rangsby	6	6	4	4	2	2
Sottunga	7	5	5	3	2	2
Strandnäs	43	39	37	32	6	7
Sund	11	13	11	12	-	1
Södersunda	10	13	9	11	1	2
Vikingaåsen	19	23	16	20	3	3
Vårdö	5	6	4	6	1	-
Ytternäs	20	22	15	14	5	8
Ödkarby	8	9	5	6	3	3
Övernäs högstadieskola	23	26	14	17	9	9
Övernäs	20	19	17	16	3	3

¹⁾ När Källbo skola öppnade på hösten 2005 ersatte den Godby och Emkarby skolor.

Not: De lärare som innehar tjänster i två skolor redovisas här i båda skolor, men endast en gång i totalen (2005 4 st, 2008 3 st). Ett antal lärare anställda av Södra Ålands högstadedistrikt jobbade i flera skolor, men redovisas här endast i Kyrkby högstadieskola (2005 7 st, 2008 5 st).

En knapp tredjedel av grundskolelärarna är klasslärare

Över 120 lärare i grundskolan är klasslärare och dryga 90 lektorer. Fördelningen på huvudsaklig uppgift är i stort sett densamma 2008 som 2005, förutom att elevassistenterna har ökat från 39 personer 2005 till 62 år 2008 och timlärarna har minskat från 55 till 48 personer. Detta redovisas i *tabell 3* som visar antalet grundskolelärare efter huvudsaklig uppgift och kön. År 2008 är 75 procent av grundskolelärarna kvinnor, vilket kan jämföras med 79 procent för 2005. Det är främst andelen kvinnliga lektorer och timlärare som har minskat medan andelen kvinnliga klasslärare har ökat. Klasslärarna, specialklasslärarna, speciallärarna och elevassistenterna har den minst jämlika könsfördelningen med över 80 procent kvinnor i vardera kategorin. Också rektorerna har en ojämn könsfördelning, men där är det männen som dominerar då fyra av fem rektorer är män. I *tabell 4* redovisas grundskolelärarna efter huvudsaklig uppgift och skoldistrikt. Det stora antalet elevassistenter i Södra Ålands högstadiedistrikt kan förklaras med att många av dem arbetar inom träningsundervisningen vid Kyrkby högstadieskola. Träningsundervisningen gör också att antalet speciallärare är större i distriktet.

Tabell 3. Lärare i grundskolan efter huvudsaklig uppgift och kön 2008

Huvudsaklig uppgift	Antal			Procent	
	Totalt	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Totalt	392	295	97	75,3	24,7
Rektor	5	1	4	20,0	80,0
Föreståndare	20	12	8	60,0	40,0
Klasslärare	121	106	15	87,6	12,4
Specialklasslärare (san) ¹⁾	12	11	1	91,7	8,3
Specialklasslärare (str) ²⁾	7	6	1	85,7	14,3
Speciallärare (sd) ³⁾	21	19	2	90,5	9,5
Lektor	91	58	33	63,7	36,3
Elevhandledare	5	3	2	60,0	40,0
Heltidsanställd timlärare	20	14	6	70,0	30,0
Deltidsanställd timlärare	28	13	15	46,4	53,6
Elevassistent	62	52	10	83,9	16,1

¹⁾ Lärare med anpassad specialundervisning. ²⁾ Lärare i träningsundervisning.

³⁾ Lärare med samordnad specialundervisning.

Tabell 4. Lärare i grundskolan efter huvudsaklig uppgift och skoldistrikt 2008

Huvudsaklig uppgift	Totalt	Södra Ålands		Norra Ålands	Övriga
		Mariehamn	högstadiedistr.	högstadiedistr.	skärgården
Totalt	392	106	146	92	48
Rektor, föreståndare	25	4	7	8	6
Speciallärare, elevhandledare	45	13	20	12	-
Lektor	91	29	32	20	10
Klasslärare	121	42	40	32	7
Timlärare	48	10	7	11	20
Elevassistent	62	8	40	9	5

Andelen kvinnliga lärare i högstadiet minskar

Tabell 5 visar lärarnas och rektorernas fördelning på utbildningsstadium och kön 2005 och 2008. Elevassistenterna ingår inte i denna tabell då uppgifter om deras fördelning på utbildningsstadium år 2005 saknas. Totalt sett har de kvinnliga lärarnas antal minskat sedan 2005 medan de manliga lärarna har ökat och nu utgör över en fjärdedel av den totala lärarkåren i grundskolan. Ser man på de två utbildningsstadierna har andelen manliga lärare i högstadiet ökat betydligt mer än i lågstadiet, vilket alltså innebär att nedgången av antalet kvinnliga lärare framför allt har skett i högstadiet. År 2008 är en femtedel av lågstadielärarna och en tredjedel av högstadielärarna män.

Tabell 5. Lärare i grundskolan efter huvudsakligt utbildningsstadium och kön 2005-2008

Utbildningsstadium Kön	Antal		Procent	
	2005	2008	2005	2008
Totalt	340	330	100,0	100,0
Kvinnor	262	243	77,1	73,6
Män	78	87	22,9	26,4
Lågstadiet, årskurs 1-6	204	205	100,0	100,0
Kvinnor	164	161	80,4	78,5
Män	40	44	19,6	21,5
Högstadiet, årskurs 7-9	136	125	100,0	100,0
Kvinnor	98	82	72,1	65,6
Män	38	43	27,9	34,4

Not: Denna tabell omfattar inte elevassistenterna.

Nästan två femtedelar av lärarna är 50 år eller äldre

Grundskolelärarnas fördelning på åldersklasser visar att en tiondel är under 30 år, en fjärdedel i åldern 30–39 år, en lika stor andel i åldern 40–49 år och resterande två femtedelar är 50 år eller äldre. Detta innebär att en viss förskjutning från 30–39- och 40–49-åringarna till 50–59-åringarna har skett sedan 2005. Tabell 6 visar grundskolelärarnas fördelning på åldersgrupper efter kön medan tabell 7 redovisar typ av anställningsförhållande efter ålder och kön. Den största delen av lärarna i grundskolan, 60 procent, är ordinarie anställda. Andelen ordinarie anställda lärare är betydligt högre i åldersklasserna över 40 år än i åldersklasserna 20–29- och 30–39-år. Mindre än hälften av de 30–39-åriga grundskolelärarna är ordinarie anställda. De yngsta lärarna (20–29 år) är framför allt visstidsanställda och vikarier. Alla de 38 tjänstlediga lärarna är kvinnor. Jämfört med år 2005 har andelen visstidsanställningar minskat och ordinarie anställningar ökat.

Tabell 6. Lärare i grundskolan efter ålder och kön 2005–2008

Åldersgrupp	Antal			Procent	
	Totalt	Kvinnor	Män	2005	2008
Totalt	392	295	97	100,0	100,0
20-29	42	31	11	9,5	10,7
30-39	96	65	31	28,0	24,5
40-49	103	86	17	29,3	26,3
50-59	129	95	34	29,3	32,9
60-69	22	18	4	4,0	5,6

Tabell 7. Lärare i grundskolan efter huvudsakligt anställningsförhållande, ålder och kön 2008

Anställnings- förhållande	Totalt	Ålder					Kön	
		20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	Kvinnor	Män
Totalt	430	46	124	109	129	22	333	97
Ordinarie	255	8	58	71	102	16	195	60
Visstidsanställd	88	17	24	21	21	5	61	27
Vikarie	48	17	14	11	5	1	39	9
Tjänstledig	38	4	28	6	-	-	38	-
Deltidspensionerad	1	-	-	-	1	-	-	1

Kvinnliga lärare dominerar inom klassundervisningen

Förutom de 121 klasslärarna har 4 av föreståndarna klassundervisning i egen klass som huvudsaklig undervisning och av dessa 125 personer är drygt 86 procent kvinnor. Annan undervisning med stor tyngdpunkt på kvinnliga lärare är specialklassundervisning, samordnad specialundervisning, språk och textilslöjd. De enstaka lärare som har datateknik och geografi som huvudsakligt undervisningsämne, två personer respektive en person, är också kvinnor. Männerna dominerar inom teknisk slöjd samt bildkonst och den enda lärare som har kemi som huvudsakligt ämne är också man. Det vanligaste huvudsakliga undervisningsämnet är klassundervisning i egen klass, följt av specialklassundervisning, matematik, svenska, samordnad specialundervisning och gymnastik. I kategorin Ingen undervisningsskyldighet ingår de 62 elevassistenterna.

Tabell 8. Lärare i grundskolan efter huvudsakligt undervisningsämne och kön 2008

Huvudsakligt undervisningsämne	Antal			Procent	
	Totalt	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Totalt	392	295	97	75,3	24,7
Klassundervisning	125	108	17	86,4	13,6
Specialklassundervisning (san, str)	22	20	2	90,9	9,1
Svenska och litteratur	19	16	3	84,2	15,8
Finska	12	9	3	75,0	25,0
Engelska	14	13	1	92,9	7,1
Tyska	2	2	-	100,0	-
Franska	2	2	-	100,0	-
Matematik	22	12	10	54,5	45,5
Fysik	2	1	1	50,0	50,0
Kemi	1	-	1	-	100,0
Geografi	1	1	-	100,0	-
Biologi	7	5	2	71,4	28,6
Religionskunskap	4	1	3	25,0	75,0
Historia	9	6	3	66,7	33,3
Elevhandledning	6	3	3	50,0	50,0
Samordnad specialundervisning (sd)	20	18	2	90,0	10,0
Musik	12	4	8	33,3	66,7
Bildkonst	5	1	4	20,0	80,0
Gymnastik och idrott	18	9	9	50,0	50,0
Textilslöjd	7	7	-	100,0	-
Teknisk slöjd	13	-	13	-	100,0
Hemkunskap	5	3	2	60,0	40,0
Datateknik	2	2	-	100,0	-
Ingen undervisningsskyldighet	62	52	10	83,9	16,1

Äldre lärare i specialundervisning och språk, yngre i elevhandledning och historia

Tabell 9 visar lärarna efter huvudsakligt undervisningsämne och ålder. Undervisningsämnena är här delvis sammanslagna till större grupper för att åstadkomma ökad överskådlighet. Nästan hälften av dem som i huvudsak har klassundervisning är under 40 år. Detta gäller också lärarna i svenska och finska, medan de som undervisar i engelska och övriga språk är betydligt äldre, nästan två tredjedelar är äldre än 50 år. Också bland lärarna i specialklassundervisning, samordnad specialundervisning, musik och bildkonst, slöjd och hemkunskap är mer än hälften över 50 år. Av lärarna i historia, samhällslära och religion samt i elevhandledning är majoriteten under 40 år.

Den vanligaste kombinationen av undervisningsämnen för samma lärare är klassundervisning och engelska. Sammanlagt 17 lärare i grundskolan har denna ämneskombination. I tabell 10 redovisas de 18 vanligaste kombinationerna av ämnen i vilka lärarna har mest och nästmest undervisning. I redovisningen av undervisningsämnen i grundskolan avser klassundervisning endast klassundervisning i egen klass. För klasslärarna avser de övriga ämnena endast undervisning i grupper med elever från annan klass än den egna klassen.

Tabell 9. Lärare i grundskolan efter huvudsakligt undervisningsämne och ålder 2008

Huvudsakligt undervisningsämne	Antal per åldersgrupp						Procent per åldersgrupp		
	Totalt	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	-39	40-49	50+
Totalt	392	42	96	103	129	22	35,2	26,3	38,5
Klassundervisning	125	21	36	35	28	5	45,6	28,0	26,4
Specialklassundervisning (san, str)	22	1	2	6	11	2	13,6	27,3	59,1
Svenska och litteratur	19	6	3	3	6	1	47,4	15,8	36,8
Finska	12	1	4	2	4	1	41,7	16,7	41,7
Engelska	14	-	3	3	7	1	21,4	21,4	57,1
Övriga språk	4	-	1	-	3	-	25,0	-	75,0
Matematik	22	-	7	7	8	-	31,8	31,8	36,4
Biologi, geografi, fysik, kemi	11	1	3	2	5	-	36,4	18,2	45,5
Historia, samhällslära, religion	13	2	5	4	2	-	53,8	30,8	15,4
Elevhandledning	6	-	4	-	2	-	66,7	-	33,3
Samordnad specialundervisning (sd)	20	-	3	4	12	1	15,0	20,0	65,0
Musik och bildkonst	17	-	3	4	8	2	17,6	23,5	58,8
Gymnastik och idrott	18	-	6	7	5	-	33,3	38,9	27,8
Slöjd	20	1	3	5	10	1	20,0	25,0	55,0
Hemkunskap	5	-	1	1	1	2	20,0	20,0	60,0
Datateknik	2	-	-	1	1	-	-	50,0	50,0
Ingen undervisningsskyldighet	62	9	12	19	16	6	33,9	30,6	35,5

Tabell 10. Lärare i grundskolan efter de vanligaste kombinationerna av undervisningsämnen 2008

Undervisningsämne i vilket läraren har		Antal lärare
- mest undervisning	- nästmest undervisning	
Klassundervisning	Engelska	17
Klassundervisning	Matematik	12
Klassundervisning	Finska	11
Matematik	Fysik	10
Klassundervisning	Musik	9
Klassundervisning	Gymnastik	9
Klassundervisning	Textilslöjd	9
Historia	Samhällslära	8
Klassundervisning	Svenska	8
Klassundervisning	Teknisk slöjd	8
Svenska	Engelska	7
Klassundervisning	Bildkonst	7
Biologi	Geografi	6
Klassundervisning	Religionskunskap	5
Engelska	Svenska	4
Finska	Tyska	3
Engelska	Finska	3
Klassundervisning	Geografi	3

Ökad andel behöriga lärare

Tabell 11 och 12 redovisar grundskolelärarnas behörighet fördelat på huvudsaklig uppgift och ålder samt huvudsakligt undervisningsämne. Tabeller med uppgift om behörighet innefattar inte elevassistenterna. Andelen behöriga lärare har ökat från 77 procent 2005 till knappt 86 procent 2008. Högst är behörighetsgraden bland rektorer och föreståndare samt klasslärare, i båda grupper över 90 procent. Av de deltidsanställda timlärarna är endast en fjärdedel behöriga. Åldersmässigt är det de yngsta (under 30 år) och de äldsta (60 år eller äldre) lärarna som har den sämsta behörighetsgraden. När det gäller undervisningsämne har klassundervisning, matematik och specialundervisning den största andelen behöriga lärare, över 90 procent i vardera kategorin. Behörighetsgraden bland svenskalärarna har minskat mest sedan 2005, från 87 till 68 procent. Också gruppen biologi, geografi, fysik och kemi har under 70 procent behöriga lärare, men denna kategori uppvisar ändå en förbättring från 33 procent behöriga år 2005.

Tabell 11. Lärare i grundskolan efter huvudsaklig uppgift, ålder och behörighet 2008

Huvudsaklig uppgift Ålder	Antal			Behöriga, procent	
	Totalt	Behöriga	Obehöriga	2005	2008
Totalt	330	283	47	77,1	85,8
Huvudsaklig uppgift					
Rektor, föreståndare	25	24	1	96,3	96,0
Klasslärare	121	114	7	86,0	94,2
Specialklasslärare (san, str)	19	17	2	73,7	89,5
Speciallärare (sd)	21	19	2	82,6	90,5
Lektor	91	81	10	82,6	89,0
Heltidsanställd timlärare	20	17	3	62,5	85,0
Deltidsanställd timlärare	28	7	21	22,6	25,0
Elevhandledare	5	4	1	50,0	80,0
Ålder					
20-29	33	20	13	65,7	60,6
30-39	84	71	13	75,3	84,5
40-49	84	76	8	74,5	90,5
50-59	113	104	9	86,9	92,0
60-69	16	12	4	66,7	75,0

Tabell 12. Lärare i grundskolan efter huvudsakligt undervisningsämne och behörighet 2008

Huvudsakligt undervisningsämne	Antal			Behöriga, procent	
	Totalt	Behöriga	Obehöriga	2005	2008
Totalt	330	283	47	77,1	85,8
Klassundervisning	125	117	8	82,5	93,6
Specialundervisning	42	38	4	71,1	90,5
Svenska och litteratur	19	13	6	86,7	68,4
Övriga språk	30	26	4	82,8	86,7
Matematik	22	20	2	89,5	90,9
Biologi, geografi, fysik, kemi	11	7	4	33,3	63,6
Historia, samhällslära, religion	13	11	2	90,0	84,6
Musik och bildkonst	17	12	5	40,0	70,6
Gymnastik och idrott	18	16	2	66,7	88,9
Slöjd	20	14	6	78,9	70,0
Elevhandledning	6	5	1	50,0	83,3
Övrigt	7	4	3	66,7	57,1

Stor andel av de yngre lärarna utbildade i Sverige

Tabell 13 och 14 visar lärarnas examensland efter huvudsaklig uppgift och åldersgrupp. Uppgifterna om examensland redovisas för de lärare som har formell behörighet. Uppgifterna presenteras här utan någon koppling till var lärarna kommer ifrån. Det går således inte att säga t.ex. hur stor del av lärarna med examen från Sverige som själva kommer från Sverige och hur många av dem som ursprungligen kommer från Åland och har valt en lärarutbildning i Sverige.

Nästan 58 procent av grundskolelärarna har en finländsk examen och 41 procent en examen från Sverige. Endast en procent har examen från något annat land. Högst andel utexaminerade från Finland finns bland de heltidsanställda timlärarna och speciallärarna, där andelen är över 70 procent. Högst andel personer utbildade i Sverige har elevhandledarna (75 procent) och

specialklasslärarna (56 procent). Av klasslärarna är hälften utbildade i Finland och hälften i Sverige.

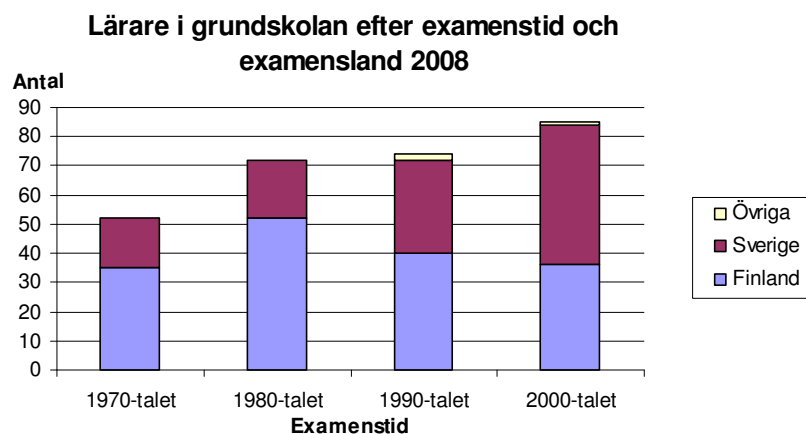
När man ser på åldersgrupperna är det en klar övervikt av lärare med Finland som examensland i åldern över 40 år, medan majoriteten av lärarna under 40 år har utbildat sig i Sverige. Bland de allra yngsta, 20–29-åringarna, har fyra femtedelar Sverige som examensland. Diagrammet nedan visar hur lärarnas examensland varierar i relation till vilket decennium lärarna utexaminerats. Av dem som tagit examen på 1970- och 1980-talet har över två tredjedelar utexaminerats i Finland, medan majoriteten av dem som tagit examen under 2000-talet har studerat i Sverige.

Tabell 13. Behöriga lärare i grundskolan efter huvudsaklig uppgift och examensland 2008

Huvudsaklig uppgift	Examensland, antal				Examensland, procent		
	Totalt	Finland	Sverige	Övriga	Finland	Sverige	Övriga
Totalt	283	163	117	3	57,6	41,3	1,1
Rektor, föreståndare	24	14	9	1	58,3	37,5	4,2
Klasslärare	114	59	55	-	51,8	48,2	-
Specialklasslärare (san, str)	17	8	9	-	47,1	52,9	-
Speciallärare (sd)	19	13	6	-	68,4	31,6	-
Lektor	81	51	28	2	63,0	34,6	2,5
Heltidsanställda timlärare	17	13	4	-	76,5	23,5	-
Deltidsanställd timlärare	7	4	3	-	57,1	42,9	-
Elevhandledare	4	1	3	-	25,0	75,0	-

Tabell 14. Behöriga lärare i grundskolan efter ålder och examensland 2008

Ålders-grupp	Examensland, antal				Examensland, procent		
	Totalt	Finland	Sverige	Övriga	Finland	Sverige	Övriga
Totalt	283	163	117	3	57,6	41,3	1,1
20-29	20	4	16	-	20,0	80,0	-
30-39	71	28	42	1	39,4	59,2	1,4
40-49	76	48	26	2	63,2	34,2	2,6
50-59	104	75	29	-	72,1	27,9	-
60-69	12	8	4	-	66,7	33,3	-

Gymnasialstadiet

Statistiken över lärarna på gymnasialstadiet på Åland omfattar även Ålands folkhögskola. I lärarstatistiken för 2005 ingick även Ålands hantverksskola, som upphörde med sin verksamhet efter vårterminen 2006.

Jämn könsfördelning bland gymnasialstadielärarna

Flest lärare på gymnasialstadiet har Ålands yrkesskola med 49 lärare och Ålands lyceum med 38. Könsfördelningen bland lärarna är jämn på alla skolor utom Ålands sjömansskola där männen dominerar och Ålands vårdinstitut där det jobbar huvudsakligen kvinnliga lärare. *Tabell 15* visar gymnasialstadielärarna efter skola och kön. Lärare med anställning i fler än en skola redovisas i tabellen i alla skolor han/hon är anställd, men ingår endast en gång i totalen. I *tabell 16* redovisas lärarna efter huvudsaklig uppgift och kön. Över hälften arbetar som lektorer och en femtedel är timlärare i huvudsyssla. Totalt sett är 47 procent kvinnor och 53 procent män. När man ser till den huvudsakliga uppgiften är könsfördelningen mest ojämn bland speciallärare och studiehandledare, vilka alla är kvinnor, samt bland rektorerna, av vilka endast en fjärdedel är män.

Tabell 15. Lärare på gymnasialstadiet efter skola och kön 2005–2008

Skola	Totalt		Kvinnor		Män	
	2005	2008	2005	2008	2005	2008
Totalt	162	169	76	79	86	90
Ålands folkhögskola	10	15	3	7	7	8
Ålands handelsläroverk	13	14	5	7	8	7
Ålands hantverksskola	6	.	4	.	2	.
Ålands hotell- och restaurangskola	15	20	8	10	7	10
Ålands lyceum	33	38	19	21	14	17
Ålands naturbruksskola	9	11	5	4	4	7
Ålands sjömansskola	25	24	5	4	20	20
Ålands vårdinstitut	14	14	11	11	3	3
Ålands yrkesskola	45	49	21	23	24	26

Not: 2008: Fem av lärarna vid Hot.- o. rest.skolan jobbar huvudsakligen vid Högskolan på Åland, två av lärarna vid Folkhögskolan jobbar huvudsakligen i grundskolan samt ytterligare två främst vid Musikinstitutet. Dessa nio lärare ingår här i respektive skola, men inte i totalen. Sju av lärarna jobbar vid två olika skolor på gymnasialstadiet och ingår här i båda skolor, men de är endast medräknade en gång i totalen.
2005: Fem av lärarna i Hot.- o. rest.skolan jobbade huvudsakligen vid Högskolan. De ingår här vid Hot.- o. rest.skolan, men ej i totalen. Tre jobbade i två gymnasialstadieskolor och är här med i båda skolor, men ingår endast en gång i totalen.

Tabell 16. Lärare på gymnasialstadiet efter huvudsaklig uppgift och kön 2008

Huvudsaklig uppgift	Antal			Procent	
	Totalt	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Totalt	169	79	90	46,7	53,3
Rektor	8	6	2	75,0	25,0
Lektor	94	35	59	37,2	62,8
Timlärare i huvudsyssla	34	17	17	50,0	50,0
Timlärare i bisyssla	14	9	5	64,3	35,7
Speciallärare	2	2	-	100,0	-
Studiehandledare	5	5	-	100,0	-
Assistentlärare	11	5	6	45,5	54,5
Studerandeassistent	1	-	1	-	100,0

Nästan hälften av gymnasialstadielärarna över 50 år

På gymnasialstadiet är det lärarna i åldern över 60 år som ökat mest sedan 2005 och de uppgår nu till 16 procent av lärarkåren på denna nivå. Tillsammans med 50–59-åringarna utgör de nästan hälften av gymnasialstadielärarna. Nästan alla de övriga lärarna är 30–49 år, med undantag av ett fåtal 20–29-åringar. Detta kan man se i *tabell 17*.

I *tabell 18* finns uppgifter om lärarna fördelade på huvudsakligt anställningsförhållande, åldersgrupp och kön. När man ser till anställningsförhållande är knappt hälften, eller 85 stycken, av lärarna ordinarie anställda och 70 är visstidsanställda. Andelen ordinarie anställda har minskat från 60 till 48 procent sedan 2005, samtidigt som andelen visstidsanställda, vikarier och tjänstlediga har ökat. Bland de ordinarie anställda finns lika många kvinnliga som manliga lärare och även bland de visstidsanställda är könsfördelningen relativt jämn. Nästan 60 procent av de ordinarie anställda är över 50 år, medan tyngdpunkten bland de visstidsanställda och vikarierna ligger i åldersklassen 30–39 år.

Tabell 17. Lärare på gymnasialstadiet efter kön och ålder 2008

Åldersgrupp	Antal			Procent	
	Totalt	Kvinnor	Män	2005	2008
Totalt	169	79	90	100,0	100,0
20-29	5	2	3	1,2	3,0
30-39	40	17	23	20,4	23,7
40-49	46	24	22	32,7	27,2
50-59	51	25	26	35,8	30,2
60+	27	11	16	9,9	16,0

Tabell 18. Lärare på gymnasialstadiet efter huvudsakligt anställningsförhållande, ålder och kön 2008

Anställningsförhållande	Totalt	Ålder					Kön	
		20-29	30-39	40-49	50-59	60+	Kvinnor	Män
Totalt	177	5	41	49	55	27	84	93
Ordinarie	85	-	10	25	34	16	43	42
Visstidsanställd	70	5	24	19	15	7	31	39
Vikarie	12	-	6	2	2	2	4	8
Tjänstledig	8	-	1	3	4	-	5	3
Deltidspensionerad	2	-	-	-	-	2	1	1

Äldre lärare inom samhällsinriktade ämnen samt turism- och kosthållsbranschen

När det gäller undervisningsämnen redovisas i *tabell 19 och 20* lärarnas kön och ålder efter ämnenas huvudgrupper. Kategorin kärnämnen och andra allmänna ämnen, där bl.a. hela Ålands lyceums undervisning ingår, är huvudområde för 87 av lärarna. En rätt betydande könsuppdelning finns för vissa ämnen. Alla 25 lärare inom teknik och kommunikation är män, medan över 80 procent av lärarna inom social-, hälso- och idrottsområdet är kvinnor. Också åldersmässigt finns det skillnader mellan områdena. Inom samhällsinriktade ämnen, företagsekonomi och administration samt turism- och kosthållsbranschen är runt 70 procent 50 år eller äldre. Av lärarna i kulturella ämnen är två femtedelar under 40 år. *Tabell 21* visar de vanligaste undervisningsämnena för gymnasialstadielärarna. Fjorton lärare undervisar i fysik och/eller kemi, följt av svenska, matematik och engelska som undervisas av tolv lärare vardera.

Tabell 19. Lärare på gymnasialstadiet efter huvudsakligt undervisningsämne och kön 2008

Undervisningsämne	Antal			Procent	
	Totalt	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Totalt	169	79	90	46,7	53,3
Kärnämnen och andra allmänna ämnen	87	50	37	57,5	42,5
Det humanistiska o. pedagogiska området	1	1	-	100,0	-
Kultur	7	2	5	28,6	71,4
Samhällsinriktade ämnen, företags-ekonomi och administration	4	1	3	25,0	75,0
Teknik och kommunikation	25	-	25	-	100,0
Naturbruk och miljöområdet	7	2	5	28,6	71,4
Social-, hälso- och idrottsområdet	13	11	2	84,6	15,4
Turism-, kosthålls- o. ekonomibranschen	16	6	10	37,5	62,5
Övrig utbildning	1	1	-	100,0	-
Ingen undervisningsskyldighet	8	5	3	62,5	37,5

Tabell 20. Lärare på gymnasialstadiet efter huvudsakligt undervisningsämne och åldersgrupp 2008

Undervisningsämne	Antal per åldersgrupp						Procent per åldersgrupp		
	Totalt	20-29	30-39	40-49	50-59	60+	-39	40-49	50+
Totalt	169	5	40	46	51	27	26,6	27,2	46,2
Kärnämnen och andra allmänna ämnen	87	3	21	27	23	13	27,6	31,0	41,4
Det humanistiska o. pedagogiska området	1	-	1	-	-	-	100,0	-	-
Kultur	7	-	3	2	1	1	42,9	28,6	28,6
Samhällsinriktade ämnen, företags-ekonomi och administration	4	-	1	-	2	1	25,0	-	75,0
Teknik och kommunikation	25	1	8	4	7	5	36,0	16,0	48,0
Naturbruk och miljöområdet	7	1	1	2	2	1	28,6	28,6	42,9
Social-, hälso- och idrottsområdet	13	-	3	6	3	1	23,1	46,2	30,8
Turism-, kosthålls- o. ekonomibranschen	16	-	1	4	9	2	6,3	25,0	68,8
Övrig utbildning	1	-	1	-	-	-	100,0	-	-
Ingen undervisningsskyldighet	8	-	-	1	4	3	-	12,5	87,5

Tabell 21. Lärare på gymnasialstadiet efter de vanligaste undervisningsämnena och kön 2008

Undervisningsämne	Totalt	Kvinnor	Män
Fysik, kemi	14	6	8
Svenska	12	8	4
Matematik	12	4	8
Engelska	12	10	2
Träning för handikappade studerande inför arbete och ett självständigt liv	9	7	2
Specialundervisning	7	4	3
Datateknik	7	2	5
Omgivningslära	7	1	6
Samhällslära och arbetslivskunskap	7	3	4
Gymnastik	7	1	6
Däcks- och maskinreparationer	7	-	7
Sjukvård och omsorg	7	5	2
Social- och hälsovård, övrig	7	6	1
Matproduktion i restaurang	7	3	4
Studiehandledning	6	5	1
Finska	5	5	-
Konst och kultur	5	4	1
Samhällsvetenskap, företagsekonomi, administration, övrig	5	2	3
Lantbruk	5	2	3
Restaurangservice	5	1	4
Turism-, kosthålls- och ekonomi, övrig	5	1	4
Tyska	4	4	-
Maskinbefäl	4	-	4
Teknik och kommunikation, övrig	4	-	4
Vård och fostran av barn och unga	4	4	-

Not: Tabellen omfattar lärarnas tre vanligaste undervisningsämnen, alltså kan lärare med två eller tre olika undervisningsämnen vara inkluderade fler än en gång.

Låg behörighetsgrad för lärarna inom teknik och kommunikation

Knappt 70 procent av gymnasialstadielärarna är behöriga. Behörighetsgraden är hög, över 80 procent, för lektorerna, men av timlärarna i huvudsyssla är endast hälften behöriga och av timlärarna i bisyssla har drygt en tredjedel behörighet för sin läraruppgift. Behörighetsgraden för timlärarna i bisyssla har dock ökat betydligt sedan år 2005, då den låg på 17 procent. Detta visar *tabell 22*, där man också kan se att behörighetsgraden är bättre för de äldre lärarna än för de yngre. När det gäller lärarnas behörighet fördelat på undervisningsämnena ser man i *tabell 23* att endast en dryg tredjedel av lärarna inom teknik och kommunikation är behöriga. År 2005 hade över hälften av lärarna inom detta område behörighet. Övriga områden med en behörighetsgrad under 50 procent är kultur samt naturbruk och miljö. Bäst är behörigheten inom social- hälso- och idrottsområdet där alla 13 lärare är behöriga. Av de obehöriga saknar 76 procent pedagogikstudier, 6 procent har inte den formella ämneskunskap som krävs och ytterligare 18 procent har varken de pedagogik- eller de ämnesstudier som krävs för formell behörighet.

Tabell 22. Lärare på gymnasialstadiet efter huvudsaklig uppgift, ålder och behörighet 2008

	Antal			Behöriga, procent	
	Totalt	Behöriga	Obehöriga	2005	2008
Totalt	169	118	51	70,4	69,8
Uppgift					
Rektor	8	8	-	87,5	100,0
Lektor	94	80	14	85,1	85,1
Timlärare i huvudsyssla	34	17	17	48,6	50,0
Timlärare i bisyssla	14	5	9	16,7	35,7
Speciallärare	2	2	-	50,0	100,0
Studiehandledare	5	5	-	75,0	100,0
Assistentlärare, studerandeassistent	12	1	11	57,1	8,3
Ålder					
20-29	5	2	3	-	40,0
30-39	40	24	16	48,5	60,0
40-49	46	31	15	77,4	67,4
50-59	51	38	13	77,6	74,5
60+	27	23	4	75,0	85,2

Tabell 23. Lärare på gymnasialstadiet efter huvudsakligt undervisningsämne och behörighet 2008

Undervisningsämne	Antal			Behöriga, procent	
	Totalt	Behöriga	Obehöriga	2005	2008
Totalt	169	118	51	70,4	69,8
Kärnämnen o. andra allmänna ämnen	87	66	21	81,7	75,9
Det humanistiska o. pedagogiska området	1	1	-	33,3	100,0
Kultur	7	3	4	40,0	42,9
Samhällsinriktade ämnen, företags-ekonomi och administration	4	3	1	77,8	75,0
Teknik och kommunikation	25	9	16	55,6	36,0
Naturbruk och miljöområdet	7	3	4	50,0	42,9
Social-, hälso- och idrottsområdet	13	13	-	91,7	100,0
Turism-, kosthålls- o. ekonomibranschen	16	12	4	73,3	75,0
Övrig utbildning	1	1	-	52,9	100,0
Ingen undervisningsskyldighet	8	7	1	80,0	87,5

Två tredjedelar har tagit examen i Finland

Tabell 24 och 25 visar de behöriga gymnasialstadielärarnas examensland fördelat på dels huvudsaklig uppgift, dels åldersgrupp. Drygt 64 procent av lärarna har tagit examen i Finland och 33 procent i Sverige. När man ser på lärarnas huvudsakliga uppgift är rektorerna, speciallärarna och lektorerna huvudsakligen utexaminerade i Finland, medan över hälften av timlärarna har fått sin examen i Sverige. I åldersgrupperna över 40 år är andelen utexaminerade i Finland större, över 65 procent, än i åldersgrupperna under 40 år, där hälften har tagit examen i Finland. Hur lärarnas examensland står i relation till examenstiden visar stapeldiagrammet på följande sida. Bland de lärare som tog examen på 1970-, 1980- och 1990-talet har majoriteten, eller två tredjedelar, gått i skola i Finland. Av lärarna som blev klara med sina studier på 2000-talet är det dock en mindre andel, ungefär hälften, som utexaminerats från Finland.

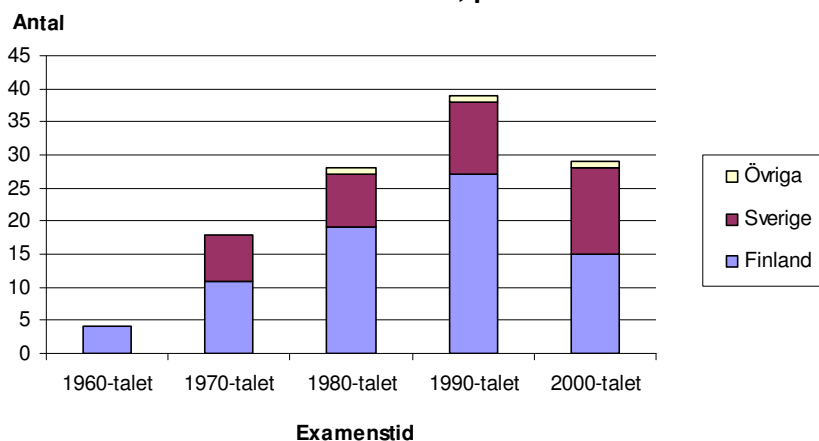
Tabell 24. Behöriga lärare på gymnasialstadiet efter huvudsaklig uppgift och examensland 2008

Läraruppgift	Examensland, antal				Examensland, procent		
	Totalt	Finland	Sverige	Övriga	Finland	Sverige	Övriga
Totalt	118	76	39	3	64,4	33,1	2,5
Rektor	8	7	1	-	87,5	12,5	-
Lektor	80	55	24	1	68,8	30,0	1,3
Timlärare i huvudsyssla	17	6	10	1	35,3	58,8	5,9
Timlärare i bisyssla	5	1	3	1	20,0	60,0	20,0
Speciallärare	2	2	-	-	100,0	-	-
Studiehandledare	5	4	1	-	80,0	20,0	-
Assistentlärare	1	1	-	-	100,0	-	-

Tabell 25. Behöriga lärare på gymnasialstadiet efter ålder och examensland 2008

Ålders-grupp	Examensland, antal				Examensland, procent		
	Totalt	Finland	Sverige	Övriga	Finland	Sverige	Övriga
Totalt	118	76	39	3	64,4	33,1	2,5
20-29	2	1	1	-	50,0	50,0	-
30-39	24	12	11	1	50,0	45,8	4,2
40-49	31	21	9	1	67,7	29,0	3,2
50-59	38	27	10	1	71,1	26,3	2,6
60+	23	15	8	-	65,2	34,8	-

Behöriga lärare på gymnasialstadiet efter examenstid och examensland 2008, procent

Högskolan på Åland

Sammanlagt arbetar 37 lärare vid Högskolan på Åland inklusive rektor, vicerektor och två studiehandledare. *Tabell 26* visar antalet lärare vid Högskolan efter kön år 2005 och 2008. Förutom dessa personer jobbar två ingenjörer i laboratorieundervisningen och en studiesekreterare inom studiehandledningen. Högskolan anlitar dessutom ett stort antal timlärare och gästföreläsare. Under kalenderåret 2007 uppgick dessa till 145 personer, inklusive den öppna högskolans verksamhet. Av de lärare som jobbar huvudsakligen på Högskolan är 11 överlärare, 15 lektorer och 7 timlärare i huvudsyssla. Drygt 60 procent av de 37 lärarna, rektorerna och studiehandledarna är män. Männen är i majoritet bland överlärarna och lektorerna, medan det bland timlärarna i huvudsyssla råder jämvikt i könsfördelningen, vilket framgår i *tabell 27*.

Tabell 26. Lärare på Högskolan efter kön 2005–2008

Lärare	Antal	
	2005	2008
Totalt	35	37
Kvinnor	14	14
Män	23	23

Not: I denna tabell ingår för 2005 två lärare som har en huvudsaklig lärartjänst på annan skola. Dessa är inte medräknade i totalen.

Tabell 27. Lärare på Högskolan efter huvudsaklig uppgift och kön 2008

Huvudsaklig uppgift	Antal			Procent	
	Totalt	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Totalt	37	14	23	37,8	62,2
Rektor, vicerektor	2	1	1	50,0	50,0
Överlärare	11	3	8	27,3	72,7
Lektor	15	4	11	26,7	73,3
Timlärare i huvudsyssla	7	4	3	57,1	42,9
Studiehandledare	2	2	-	100,0	-

Hälften av högskolelärarna är över femtio år

Tabell 28 redovisar högskolelärarnas ålder efter huvudsaklig uppgift. Drygt hälften av lärarna är över 50 år, två femtedelar är i åldersgruppen 40–49 år och resterande tiondel är under 39 år gamla. Denna åldersfördelning avspeglar sig också bland överlärarna, medan lektorerna har en något större tyngdpunkt på åldersgruppen under 39 år. Jämfört med år 2005 har andelen lärare över 50 år stigit från drygt 30 till 50 procent. Lärarnas ålder efter kön 2005 och 2008 framgår i *tabell 29*. Drygt 57 procent av kvinnorna och 48 procent av männen är över 50 år.

I *tabell 30* framgår att tre fjärdedelar av högskolelärarna är ordinarie anställda och en fjärdedel visstidsanställda. Bland de ordinarie anställda är en tredjedel kvinnor, medan det är ungefär lika många kvinnor som män som är visstidsanställda.

Tabell 28. Lärare på Högskolan efter huvudsaklig uppgift och ålder 2008

	Antal per åldersgrupp					Procent per åldersgrupp		
	Totalt	30-39	40-49	50-59	60-69	-39	40-49	50+
Totalt	37	4	14	17	2	10,8	37,8	51,4
Rektor, vicerektor	2	-	-	2	-	-	-	100,0
Överlärare	11	1	4	5	1	9,1	36,4	54,5
Lektor	15	3	6	5	1	20,0	40,0	40,0
Timlärare i huvudsyssla	7	-	4	3	-	-	57,1	42,9
Studiehandledare	2	-	-	2	-	-	-	100,0

Tabell 29. Lärare på Högskolan efter kön och ålder 2008

Åldersgrupp	Antal			Procent	
	Totalt	Kvinnor	Män	2005	2008
Totalt	37	14	23	100,0	100,0
30-39	4	1	3	20,0	10,8
40-49	14	5	9	48,6	37,8
50-59	17	8	9	25,7	45,9
60-69	2	-	2	5,7	5,4

Tabell 30. Lärare på Högskolan efter anställningsförhållande, ålder och kön 2008

Anställningsförhållande	Ålder					Kön	
	Totalt	30-39	40-49	50-59	60-69	Kvinnor	Män
Totalt	37	4	14	17	2	14	23
Ordinarie	27	4	10	12	1	9	18
Visstidsanställd	9	-	4	5	-	5	4
Deltidspensionerad	1	-	-	-	1	-	1

Äldre lärare inom allmänna ämnen

De flesta högskolelärarna, 14 stycken, undervisar inom ämnesområdet teknik och kommunikation följt av 10 lärare inom allmänna ämnen. Könsfördelningen är ojämn i nästan alla ämnesområden, men framför allt inom teknik och kommunikation, där alla lärare är män, och inom social-, hälso- och idrottsområdet, där alla är kvinnor. I de allmänna ämnena finns det dock lika många kvinnliga som manliga lärare. Detta framgår i *tabell 31*. De äldre lärarna, över 50 år, undervisar främst i de allmänna ämnena, medan lärarna under 40 år har en viss tyngdpunkt inom naturvetenskap, vilket *tabell 32* visar. I *tabell 33* redovisas de vanligaste undervisningsämnena bland högskolelärarna. Ämnet sjukvård och omsorg undervisas av flest lärare, 5 stycken, följt av däcksbefäl, övrig teknik och kommunikation samt studiehandledning som undervisas av fyra personer vardera.

Tabell 31. Lärare på Högskolan efter huvudsakligt undervisningsämne och kön 2008

Undervisningsämne	Antal			Procent	
	Totalt	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Totalt	37	14	23	37,8	62,2
Allmänna ämnen	10	5	5	50,0	50,0
Samhällsinriktade ämnen, företags-ekonomi och administration	1	-	1	-	100,0
Naturvetenskap	3	1	2	33,3	66,7
Teknik och kommunikation	14	-	14	-	100,0
Social-, hälso- och idrottsområdet	5	5	-	100,0	-
Turism-, kosthålls- o. ekonomibranschen	4	3	1	75,0	25,0

Tabell 32. Lärare på Högskolan efter huvudsakligt undervisningsämne och ålder 2008

Undervisningsämne	Antal per åldersgrupp					Procent per åldersgrupp		
	Totalt	30-39	40-49	50-59	60-69	-39	40-49	50+
Totalt	37	4	14	17	2	10,8	37,8	51,4
Allmänna ämnen	10	-	2	8	-	-	20,0	80,0
Samhällsinriktade ämnen, företags-ekonomi och administration	1	-	1	-	-	-	100,0	-
Naturvetenskap	3	2	-	1	-	66,7	-	33,3
Teknik och kommunikation	14	1	7	4	2	7,1	50,0	42,9
Social-, hälso- och idrottsområdet	5	1	2	2	-	20,0	40,0	40,0
Turism-, kosthålls- o. ekonomibranschen	4	-	2	2	-	-	50,0	50,0

Tabell 33. Lärare på Högskolan efter de vanligaste undervisningsämnena och kön 2008

Undervisningsämne	Totalt	Kvinnor	Män
Sjukvård och omsorg	5	5	-
Däcksbefäl	4	-	4
Teknik, kommunikation, övrig	4	-	4
Studiehandledning	4	3	1
Matematik	3	1	2
Utveckling av datasystem	3	1	2
Maskinbefäl	3	-	3
Hotellservice	3	2	1
Restaurangservice	3	2	1
Fysik, kemi	2	-	2
Finska	2	2	-
Engelska	2	1	1
Grunderna i företagsverksamhet	2	-	2
Ekonomiförvaltning	2	-	2
El- och energiteknik	2	-	2
Eldrift	2	-	2

Not: Tabellen omfattar lärarnas tre vanligaste undervisningsämnen, alltså kan lärare med två eller tre olika undervisningsämnen vara inkluderade fler än en gång.

Tre fjärdedelar har tagit examen i Finland

Fyra av högskolelärarna har avlagt doktorsexamen, tre licentiatexamen och tio magisterexamen. Bland de övriga finns sex sjökaptener, lika många med ingenjörsexamen samt två med examen på kandidatnivå. De allra flesta högskolelärarna, 27 stycken, har utexaminerats från finländska

läroinrättningar. Av de övriga tio har nio avlagt sina examina i Sverige och en utanför Norden. Om man ser till undervisningsämnet har endast social-, hälso- och idrottsområdet fler lärare utexaminerade i Sverige än i Finland, vilket framgår i *tabell 34*. I *tabell 35* kan man se att en fjärdedel av överlärarna och en femtedel av lektorerna har utbildat sig i Sverige. Den åldersmässiga fördelningen på examensland i *tabell 36* visar att andelen utexaminerade från Sverige är störst bland de äldsta lärarna. Nedanstående diagram visar att Sverige är vanligare som examensland bland de lärare som utexaminerats under 1990- och 2000-talen än bland dem som tagit examen tidigare.

Tabell 34. Lärare på Högskolan efter huvudsakligt undervisningsämne och examensland 2008

Undervisningsämne	Examensland, antal				Examensland, procent		
	Totalt	Finland	Sverige	Övriga	Finland	Sverige	Övriga
Totalt	37	27	9	1	73,0	24,3	2,7
Allmänna ämnen	10	8	2	-	80,0	20,0	-
Samhällsinriktade ämnen, företags-ekonomi och administration	1	1	-	-	100,0	-	-
Naturvetenskap	3	2	1	-	66,7	33,3	-
Teknik och kommunikation	14	11	3	-	78,6	21,4	-
Social-, hälso- och idrottsområdet	5	2	3	-	40,0	60,0	-
Turism-, kosthålls- o. ekonomibranschen	3	3	-	1	100,0	-	33,3

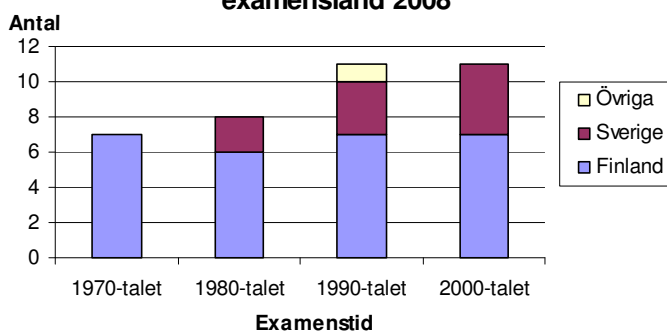
Tabell 35. Lärare på Högskolan efter huvudsaklig uppgift och examensland 2008

Uppgift	Examensland, antal				Examensland, procent		
	Totalt	Finland	Sverige	Övriga	Finland	Sverige	Övriga
Totalt	37	27	9	1	73,0	24,3	2,7
Rektor, vicerektor	2	-	2	-	-	100,0	-
Överlärare	11	8	3	-	72,7	27,3	-
Lektor	15	12	3	-	80,0	20,0	-
Timlärare i huvudsyssla	7	5	1	1	71,4	14,3	14,3
Studiehandledare	2	2	-	-	100,0	-	-

Tabell 36. Lärare på Högskolan efter ålder och examensland 2008

Åldersgrupp	Antal				Procent		
	Totalt	Finland	Sverige	Övriga	Finland	Sverige	Övriga
Totalt	37	27	9	1	73,0	24,3	2,7
30-39	4	3	1	-	75,0	25,0	-
40-49	14	12	1	1	85,7	7,1	7,1
50-69	19	12	7	-	63,2	36,8	-

Lärare på Högskolan efter examenstid och examensland 2008

Övrig utbildning

Statistiken över lärare i övrig utbildning omfattar rektorer och heltidsanställda lärare vid Ålands musikinstitut och Medborgarinstitutet. Vid Musikinstitutet jobbar 10 heltidsanställda lärare och vid Medborgarinstitutet 9 stycken. Av dessa är 2 rektorer, 16 lärare och lektorer samt en timlärare. Könsfördelningen är jämn med en liten majoritet för kvinnorna, vilka uppgår till 58 procent. Fördelat på skolorna överväger dock kvinnorna i Medborgarinstitutet, medan männen är något fler än kvinnorna vid Ålands musikinstitut. Över hälften av lärarna är 50 år eller äldre och en tredjedel är 40–49 år. Nästan fyra femtedelar av lärarna är ordinarie anställda. Dessa uppgifter redovisas i *tabell 37, 38 och 39*.

Tabell 37. Rektorer och heltidsanställda lärare i övrig utbildning efter kön 2008

Skola	Antal			Procent	
	Totalt	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Totalt	19	11	8	57,9	42,1
Medborgarinstitutet	9	7	2	77,8	22,2
Ålands musikinstitut	10	4	6	40,0	60,0

Tabell 38. Rektorer och heltidsanställda lärare i övrig utbildning efter huvudsaklig uppgift, ålder och kön 2008

	Antal			Procent	
	Totalt	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Totalt	19	11	8	57,9	42,1
Uppgift					
Rektor	2	2	-	100,0	-
Lärare, lektor	16	9	7	56,3	43,8
Timlärare i huvudsyssla	1	-	1	-	100,0
Ålder					
20-29	2	2	-	100,0	-
30-39	1	1	-	100,0	-
40-49	6	1	5	16,7	83,3
50-59	8	6	2	75,0	25,0
60-69	2	1	1	50,0	50,0

Tabell 39. Rektorer och heltidsanställda lärare i övrig utbildning efter anställningsförhållande, ålder och kön 2008

Anställningsförhållande	Totalt	Ålder					Kön	
		20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	Kvinnor	Män
Totalt	19	2	1	6	8	2	11	8
Ordinarie	15	2	-	5	6	2	8	7
Visstidsanställd	3	-	1	1	1	-	2	1
Vikarie	1	-	-	-	1	-	1	-

Invandrarundervisning hör till de vanligaste undervisningsämnena

Tabell 40 visar vilka ämnen som lärarna i övrig utbildning undervisar. Eftersom Musikinstitutets verksamhet till allra största delen består av ämnena musik och sång så blir tyngdpunkten av undervisningen inom den övriga utbildningen på detta ämnesområde. Sex lärare undervisar invandrare i svenska samt samhälls- och arbetslivskunskap och tre lärare håller språkundervisning.

Tabell 40. Rektorer och heltidsanställda lärare i övrig utbildning efter undervisningsämne och kön 2008

Undervisningsämne	Totalt	Kvinnor	Män
Musik, sång	19	8	11
Invandrarundervisning i svenska	4	3	1
Språk	3	2	1
Invandrarundervisning i samhälls- och arbetslivskunskap	2	2	-
Hantverk- och konstindustri	1	1	-
Dans	1	1	-
Bildkonst	1	1	-
Databehandling	1	-	1
Rehabilitering och idrott	1	1	-
Huslig ekonomi, konsumentservice	1	1	-

Not: Tabellen omfattar lärarnas tre vanligaste undervisningsämnena, alltså är lärare med två eller tre olika undervisningsämnena inkluderade fler än en gång.

Endast behöriga lärare i den övriga utbildningen

Alla de 19 rektorerna och heltidsanställda lärarna vid Medborgarinstitutet och Musikinstitutet är behöriga. Hälften av dem, eller tio stycken, har tagit sin examen i Sverige, medan åtta har utexaminerats från Finland. De som har Sverige som examensland jobbar alla som lärare eller lektorer och hälften av dem är i åldern 50–59 år, medan de övriga fem är fördelade över de övriga åldersgrupperna. Fyra av fem utexaminerade på 1990-talet hade studerat i Finland och alla tre som tog examen på 2000-talet utbildade sig i Sverige. Detta redovisas i *tabell 41*.

Tabell 41. Behöriga rektorer och heltidsanställda lärare i övrig utbildning efter huvudsaklig uppgift, ålder, examenstid och examensland 2008

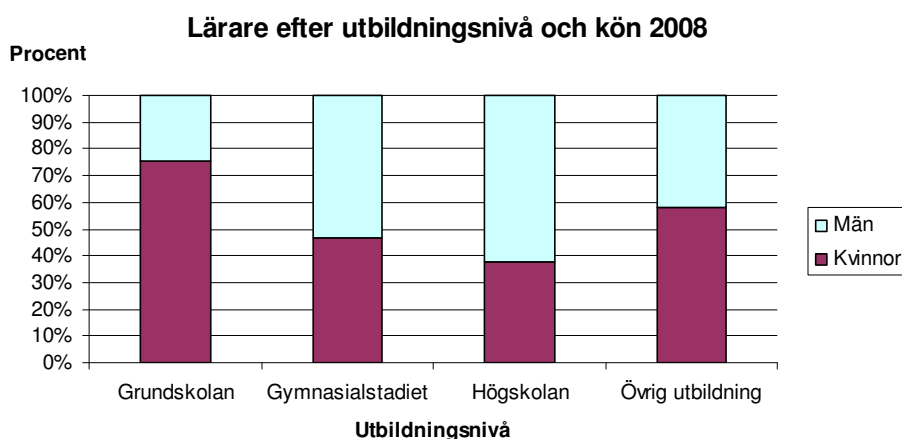
	Examensland, antal				Examensland, procent		
	Totalt	Finland	Sverige	Övrigt	Finland	Sverige	Övrigt
Totalt	19	8	10	1	42,1	52,6	5,3
Uppgift							
Rektor	2	2	-	-	100,0	-	-
Lärare, lektor	16	5	10	1	31,3	62,5	6,3
Timlärare i huvudsyssla	1	1	-	-	100,0	-	-
Ålder							
20-29	2	1	1	-	50,0	50,0	-
30-39	1	-	1	-	-	100,0	-
40-49	6	3	2	1	50,0	33,3	16,7
50-59	8	3	5	-	37,5	62,5	-
60-69	2	1	1	-	50,0	50,0	-
Examenstid							
1970-talet	3	2	1	-	66,7	33,3	-
1980-talet	8	2	6	-	25,0	75,0	-
1990-talet	5	4	-	1	80,0	-	20,0
2000-talet	3	-	3	-	-	100,0	-

Jämförelse mellan utbildningsnivåerna

I detta avsnitt görs vissa jämförelser mellan de fyra utbildningsnivåerna för att ge en bättre helhetsbild av den åländska lärarkåren. Lärare som undervisar på flera nivåer är i denna jämförelse med endast där de har sin huvudsakliga anställning. I kategorin övrig utbildning ingår endast rektorer och heltidsanställda lärare.

Kvinnlig majoritet i grundskolan, manlig i Högskolan

Totalt sett är nästan två tredjedelar av den åländska lärarkåren kvinnor. Könsfördelningen varierar dock mellan utbildningsnivåerna och kvinnorna överväger i grundskolan, medan männen är i majoritet i Högskolan. På gymnasialstadiet och inom övrig utbildning är könsfördelningen ganska jämn. Detta illustreras av nedanstående diagram.

En tredjedel av lärarkåren är 50–59 år

Tabell 42 ger en samlande bild av den åländska lärarkårens fördelning på kön, ålder och anställningsförhållande för de olika utbildningsnivåerna. Endast ungefär åtta procent av lärarna är under 30 år, medan åldersklasserna 30–39 och 40–49 år vardera står för en ungefär fjärdedel av lärarkåren. En tredjedel av de åländska lärarna är 50–59 år och ytterligare knappt 9 procent är 60 år eller äldre. De flesta yngre lärarna finns i grundskolan, medan Högskolan och övrig utbildning har större tyngdpunkt på de äldre lärarna. När det gäller anställningsförhållande är knappt 58 procent av lärarna ordinarie anställda, 26 procent är visstidsanställda, 9 procent vikarier och nästan 7 procent är tjänstlediga. Andelen ordinarie anställda är betydligt högre inom Högskolan och övrig utbildning än inom grundskolan och gymnasialstadiet. Vikarier och tjänstlediga lärare finns främst inom grundskolan.

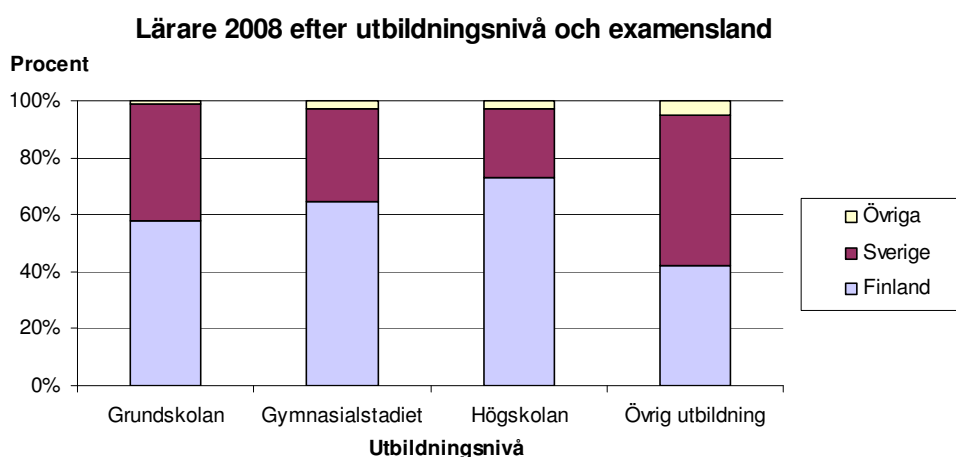
Tabell 42. Lärare efter kön, ålder och anställningsförhållande 2008, procent

	Totalt	Grund- skolan	Gymnasial- stadiet	Hög- skolan	Övrig utbildning
Kön					
Kvinnor	64,7	75,3	46,7	37,8	57,9
Män	35,3	24,7	53,3	62,2	42,1
Ålder					
20-29	7,9	10,7	3,0	-	10,5
30-39	22,9	24,5	23,7	10,8	5,3
40-49	27,4	26,3	27,2	37,8	31,6
50-59	33,2	32,9	30,2	45,9	42,1
60+	8,6	5,6	16,0	5,4	10,5
Anställningsförhållande					
Ordinarie	57,6	59,3	48,0	73,0	78,9
Visstidsanställd	25,6	20,5	39,5	24,3	15,8
Vikarie	9,0	11,2	6,8	-	5,3
Tjänstledig	6,9	8,8	4,5	-	-
Deltidspensionerad	0,8	0,2	1,1	2,7	-

Not: Kategorin Övrig utbildning omfattar endast heltidsanställda rektorer och lärare.

Tre femtedelar av alla lärare är utbildade i Finland

Av lärarna i det åländska utbildningssystemet har 60 procent utexaminerats från finländska läroinrättningar, medan nästan 40 procent har avlagt sin utbildning i Sverige. Endast ett fåtal personer har tagit examen i något annat land. Dessa siffror omfattar alla de 37 lärarna vid Högskolan och de behöriga lärarna på de övriga utbildningsnivåerna. Högskolan har den högsta andelen lärare utbildade i Finland, över 70 procent, medan den övriga utbildningen har den lägsta på 42 procent.

ÅS
UP

Ålandsvägen 26
PB 1187
AX - 22 111 MARIEHAMN